

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

4 de Rebus quæ in co[n]uentiones venire possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Modestinum explicata, in Loblagamur, 15. de actio. P. licet, §. 1. de lura oblig. aditio hereditatis, l. more, 8. de acquir. her. P. l. 4. quib. ex caus. in poss. eat. P. vt postea laus Deo fauente. Et ex his, genera- les liquet conventionum, quæ obligant, distinctiones, quas si accuratius nosse desideres, recurras ad singulares contractuum tractationes, de quib. agemus. In quibus obserua; vtrum sint primo- rales, quales putas, & si conser: 2. trans ad finitionem, quid sint: postea 3. ad diuisionem: 4. ad materiam, de quo: 5. ad personas, a quo fiant, vel inter quos: 6. dehinc secundum quid, ad formam veniendum: 7. cuius quæzatur: 8. propter quid & fines: 9. rationes, si sint, adde totius & actiones. Subinde apparebit facile, in quibus differant, conueniant vel pugnent, ratione substantiæ, & accidentium, obseruatis principiis, medijs, & finibus, singulorum: & in quibus præualeant alii, vel alii sint inferiores, vel æquales. Quæ facilia tibi erunt, si recorderis methodi nostratum Syntaxeon ar- tis mirabillis, traditæ in 2. lib. c. 1. & si annotes conuentionum sin- gularum bonitatem, magnitudinem, durationem, potestatem, cog- nitionem, voluntatem, virtutem, ratione substantiæ, & accidentium, seu vtilitatem: & rursum accidentia, & sequentia, quantitatem, re- lationem, actionem, & passionem, &c. Quæ certe in singulis con- tractibus integram volumetibi paratet, si velles me omnia per- sequi; & nõ dubito, quin ætas me prius deficeret, si id ipsum amo- luer. Viam itaq; sufficiat nosse, vt si quando egeas, eam ingrediaris: & mihi sufficet quoq; capita præcipua annotasse, vt te labore in vtilioribus releuem. Idq; dictum semel velim, & obseruare te de- sidero in reliquis aliis meis iuris lucubrationibus, in quib. pleraq; artis Syntaxeon latent, quæ proprijs artis terminis aperte non in- dicaui: quia ars est celare artem.

De rebus quæ in conuentiones venire possunt.

Cap. 4.

- 1 In omni contractu quatuor consideranda, res, persona, quod geri- tur, actio.
- 2 Res idonea contractibus, si non prohibeantur a natura, homine, lege.
- 3 Quæ natura arcentur a conuentionibus.
- 4 Mora possibile semel semper singuli possibile.
- 5 De Prohibitione alienationis per contractum, & ab homine.
- 6 De Prohibitione alienationis in vltimis voluntate.
- 7 De arctiore Prohibitione legis si datur in publico in pacto tri- butorum, in turpibus, contra bonos mores, & iura, & exempla.
- 8 Non dominis res alienari nequeunt, exceptis quibusdam.

Quatuor ¶ in omnibus conuentionibus præcipua considera- bimus capita, materiã videlicet idoneam ad suscipiendas for- mas, de qua conuentioni fieri possit, primo loco: deinceps personas, quæ dant formam, & a quibus fiant conuentiones, ex rebus & per- sona varietur, l. i. in iur. andum & ad pecunias, 3. §. ait prator, vers. non semper, de iur. iur. P. l. Pedius, 4. de incen. ruin. & naufrag. P. l. 11. 19. tertio loco, id quod geritur & qualitas contractus, qui cum defi- nitionem præmittit, vt perfectus proponitur, & materiam & for- mam bene conuenientes ad effectum producendum, significat: sicq; quarto loco recipit perfectionis & effectus seu actionis etiã tractationem. Proinde generaliter de istis prius dicendum est pau- cis: & postea proprijs locis singulati annotatione indigentia, per- curemus. Igitur de rebus, quæ conuentionibus subiciuntur, agamus: quia illæ pro materia, l. Pedius, de incen. ruin. & naufrag. P. l. adeo, §. cum in suo, de acquir. rer. dom. in P. ex qua aliquid fit, l. ad- dum, C. de contrab. emt. l. nemo exterus, C. de Iudicis, l. in remandata, C. mand. cum similit. ¶ Acq; ¶ constituamus in initio hoc axioma, res omnes nostras venite per naturam factum in conuentionem pos- se, si de reb. alie. n. in alie. C. nisi speciali prohibitione impediatur. Impedimur autem, a natura, ab homine, a lege, l. si stipuler, 35. & l. impossibilis, de iur. stipul. l. non solum, 30. de act. in P. ¶ Natura ¶ prohibetur pacto de re quæ per rerum naturam fieri, vel præstari nõ potest: sic impossibile nulla est obligatio, l. ea quæ, de reg. iur. P. l. obrepugnantia, §. in eod. l. inter stipulantes, §. penult. de verb. obl. in P. Atq; ea quæ in rerum natura non sunt, vel datu impossibilia, pronon adiectionis habentur, l. verum est, de reg. iur. P. l. in bello, §. facta, de captiuis in P. Arnob. 1. contra gentes, Plinius, lib. 20. c. 7. Arist. 6. Polit. c. 2. l. in d. lib. 1. Olympio. ode 2. Epod. 1. Sic non valet con- uentio, vel pactum, vt quod factum est, infectum fit: hoc enim im- possibile, l. ius autem, agnationis, 3. de pactis, P. l. fin. de iust. & iur. l. iura sanguinis, de reg. iur. l. pen. §. si vero, de adoptio. C. lib. §. ut. 48. Vt & si quis veli pacto ius sanguinis reuocare, id est, agnationem

iplam, quod & impossibile, §. sed naturalia, de iure natur. apud Iu- stin. cum iura naturalia perpetuo perseuerent, remanent in pro- pria materia intacta cum forma, l. abdicatio. 6. de patriâ potesta. lib. 8. C. tit. 47. Vt & Augustus ridiculam illam abdicacionem libero- rum Græcorum respexit a sua republica, l. domus, de contrahem. emt. in P. ¶ Quod ¶ de reliquis impossibilitibus dicitur sit, vt si do- mus vedatur, quæ non est, omnino ve cõsumta est, l. leius qui in pre- uincia, de reb. credit. in P. cum non entis, nullæ qualitates sint. Nõ eundem tamen inficias, super impossibilitibus aliquid ex pacto fini- gi posse: habita tamen ratione, quod fuerint vel esse possint possi- bilia, veluti ob delictum moræ, sic vocatur mora, in leg. mo- ra, de vsterpa. P. Qui culpa sua non perfoluit rem debitam, cum possit & deberet, tenetur post interitum eius, & fingitur res esse: non tamen, vt ea præstetur vere, sed vt æstimatio eius perfoluatur, l. si seruus, §. sequitur, & §. nunc videamus, de verb. oblig. Item, si quid impossibile videatur fieri vel dari, quando per aliquem fiat que- minus fiat, vel detur, difficultas illanõ atteditur, d. l. si stipuler, 35. de verb. obi. P. Pari modo, & conuentionio valet de re ea, quæ in com- mercio quidem non est promittetis, sed alterius, & possit eius esse per naturam rerum: si tamen qui stipulatur, commercium eius habere non possit, inutis, l. multum interest, 34. de verb. oblig. Ab homine ¶ prohibito rerum est, ne in commercia & conuentiones veniant, vel ex conuentione, vel ex vltima voluntate, certis de causis a iure probatis. In contracta namq; cauere possimus, & legem rebus ponere, si nostra interstita fieri, ne res alienentur, l. ea lege, C. de conditione ob caus. l. si de pactis inter emto. C. l. si tu quis promittit, 13. §. ea lege, de ver. obi. At sine causa, nemo dominum adtrin- gere pacto potest, ne res suas alienet, l. pen. de pact. in P. penult. C. de contrahem. emt. Causa autem legitima, si paciscentis interstit: vt si quis caueat, ne vicinus querat aquam in suo solo, videlicet ne sti- pulantis fons deficeret, & venæ aquæ prædicantur, ut in l. 1. §. si quis de aqua quoti. & æstima. P. vel si quis cum debitor pacificatur, ne is vedat pignus, nempe vt saluum ius sit sibi debiti, l. si creditor, §. si de distract. pign. ¶ In ¶ vltimis autem voluntatibus, prohibitio alienationis & commercii rerum fit, vel ratione, seu fauore, vel do- cto certarum personarum: veluti ne alienentur res Titio, Sempro- nio. Vel ratione certorum contractuum: veluti, si prohibeat ven- ditio, cum ex ea nõ prohibetur locatio, traditur in l. codicillis, §. 1. in fin. & §. leg. de lega. 2. Item ne alienatio fiat extra familiam, l. si pater, 79. §. liberis, de leg. 2. l. voluntas, de fideic. C. cum sim. Continet & prohibitiones alienationis impositæ fideiuciaris heredit. restitu- tionibus, quæ hereditibus, & fideicommissariis adimittit, exceptis iu- re casibus, distractionem rerum, aut heredes que, C. cemma, de lega. nisi consentiant, quib. restituendæ sunt, l. quoties in 1. C. de fideicom. Placuit tamen, & hanc prohibitionem alie. aodi, in testamento non admittendã, quæ commercii adimat: nisi iustam aliquam habeat causam, l. si ius familiaris, 17. §. diuis. Verus, in 2. de lega. 1. in P. Facit & hominis error in corpore, ne contractus, l. si fortis, §. quædam, de act. emt. in P. l. cum ab eo, 41. §. si de contrab. emt. in P. vel vltima vo- luntas, l. si fortis diuitem, 7. C. de lega. lib. 6. tit. 37. l. 4. de lega. 1. in P. §. si quis in nomine, de lega. ap. iust. transferat rem. Lex patris iuris po- sitiuã auctorem habet prohibitionem alienationis dum eam ve- rat: & nullus dicitur contractus aduersus eam factus, l. non dubium, C. de leg. 1. cum lex, de fideiuss. in P. maleq; fidei possessor, qui contra legum interdita mercatur, l. quem admodum, 7. de agric. & consi- li. 11. C. tit. 47. c. 2. de his qua fiunt, a prala sine consensu capiti. ¶ Hæc tra- ctatione, si res, quæ in conuentionem deducitur, l. adatus in publico, nihil sit: vt si pactum fiat, ne tributa soluantur inter priuatos: quia hoc pactum nõ impedit, quin census, & ve & gal, & reliqua a pos- sidente non petantur, l. inter debitorem, de pact. P. l. mures, sine censu & relig. fund. compar. non pos. C. Iulque publicum pactis priuati cũ violari non potest, l. ius publico, de pact. P. l. quod de bonis, §. 1. ad leg. falci. in P. Quamquam verum sit, quod pertinet ad pacificentes, & pro euictione, pactum hoc de censu, non præstatis defendit, l. de pistola, §. pactu vt si quas summus, de pact. in P. Prohibent & impro- bant leges conuentiones turpes, vel de rebus turpibus, l. si omni, l. 27. §. pacta que turpem, de pact. in P. c. fin. eod. titu. apud Gregor. l. ge- neraliter, & l. si plagu de verbor. oblig. contra bonos mores, & cle- ges, senatus consulta, principum placita, l. iuriscientium, §. prator ait, & l. contra iuris ciuili, de pactis, in P. l. pacta, que contra. C. eod. vs. de futura successione, l. fin. C. de pact. l. pactum dotali, eod. l. fin. de ius & legit. in P. cum similib. de monopoliis in eundis, l. emto. de mo- nop. C. de duenda in vxorem, l. fore, l. si stipuler, 35. de verbor. ob- ligat. &c. Summoet & lex commercium rerum licitarum, & re- ligiofarum, l. 1. §. si ad quod dari, de actio. in P. l. inter stipulantes, §. sacra-

§ Sacram. de verbor. oblig. c. 1. de pignor. c. nulli. Et si quis presbyter, de reb. eccl. non alien. l. ubi mos, cum sequentibus. de sacrosan. eccl. c. 1. sancimus, eod. tit. cum similib. & quæ nullius dicuntur. l. quod nullus. 14. §. de regul. iur. P. Generaliter quæ natura, vel gentium ius, vel leges ciuitatis, commercio exemerunt, alienari nequeant. Paul. l. si in emtione, 34. §. omnium, de contraben. emtio. P. Et quoties pactum a iure communi remotum est, seruari non oportet, quamuis illi iurandum accedat. l. non dubium, C. de legib. l. iuramentum, §. penult. de pact. in P. l. si quis inquilinos, 115. §. si de lega. 1. P. Atque ea, quæ facta lædunt pietatem, existimationem, verecandiam nostram, & vt generaliter dixerim, quæ contra bonos mores sunt, nec facere nos posse credendum est, vt ait Papi- nianus in l. filius qui in potestate. l. §. de conditio. Instiitutio. lib. 1. 28. P. tit. 7. Mores autem, vt vari regionum sunt, & alii aliis probati: ita & pro ratione locorum, & legum, & morum eorundem, exami- nandi contractus, habita ratione temporum, quibus quandoque quid prohibetur, quod aliquando permittitur, & contra. Vt apud Loccos aliquando lege cautum, ne quis patrimonium suum alie- nare possit, nisi euidentem ostenderit calamitatem superuenisse: præterea, vt inique hereditas conferreantur. Quod de- hinc sublatam apud Leucadas, valde populatam eorum ciuitatem effecit. auctor Aristoteles lib. 2. Politic. c. 5. ¶ Inhibet etiam ius a- lienas res, inuitis dominis, in conuentiones deducere in præiudicium dominorum, l. fin. §. si. C. de pact. l. 2. §. sed dominorum. de his qui sunt sui vel alieni iur. Plato, 11. de legib. l. si vnus. §. ante omnia. de pact. l. alienarum, de verbo. sign. l. r. aditio, de acquiren. rer. dom. P. et- hinc in præiudicium contrahentium perperam, conuentiones de rebus alienis agendi præbeant aliquam occasionem, l. p. ian. in l. rem alienam, 18. de contrab. emt. in P. nisi lex ius hoc permittat sin- gulari ex causa in rebus alienis: velati dum concedant creditoribus, vt seruatis solemnibus possint res alienas, debitorum videlicet, quæ & quodam modo illorum sunt ob nexum debiti distra- here, l. si. de iur. dom. impetrat. C. §. contra. quib. alienare licet vel non. Sic & procurator, qui aliena negotia mandato domini admi- nistrat, recte de reb. alienis domini pacificatur: ite magister socie- tatis, tutor, & curator, l. re scriptum cum 4. legib. sequen. de pact. P. cum similib. ibi nota. & iudex ratione officii dominia in alios tran- ferta dominis, §. fin. de offic. iudic. potest ipsum, & auctoritate propria princeps, l. bene a Zenone, de quadrien. prescrip. l. Lucius, de emt. in P. l. ita verboratam, §. 1. de rei. v. m. P. quia in eius manu, do- miniorum dicuntur esse distributiones, l. e. quæ iure defendis villas, 8. d. l. de precatio. ad legem Rhod. de iact. P.

De Personis, a quibus concipi, & perfici possint legitime conuentiones.

C A P. 5.

- 1 Omnes domini rerum idonei ad contrahendum: nisi specialiter prohibeantur natura, homine, lege & moribus.
- 2 Natura prohibiti contrahere, vt furiosi perpetuo, nisi re obli- gentur.
- 3 Item pupillus, & quomodo, vel quando.
- 4 Pubes recte pacisci potest, sed restituitur.
- 5 Alius contractus, consensu, non voce egentes, peragit.
- 6 Surdus consensu contrahit: non si qua obligationes audium exi- gant.
- Et de prohibitione ab homine.
- 7 De prohibitione contrahendi lege, & moribus facta, minoribus.
- 8 Prodigia.
- 9 Filii familias mulieribus.
- 10 Senis quando.
- 11 Quibus prohibentur contractus ratione officii, magistratibus, & nobilibus.
- 12 Prohibito donationis inter coniuges, & alia genera conuentionis subiecta.
- 13 Prohibentur: & rescinduntur lege, inconsulta conuentiones.
- 14 Et que sine causa sunt, eas lex nullas dicit quando, & quales.

¶ Sicut et diuersitas rerum, ita & diuersitas personarum varieta- tem inducit, l. iuramentum, quod ad pecunias, 34. §. ait prator, vt sanon semper, de iure iur. in P. conuentionibus: illæ materiam, istæ agens considerant. Et regulari quidem iure placuit, vt in re- bus aut diximus, omnes rerum iuratum, & consilii sui esse libe- ros dominos. Et ita omnes erunt quoque in agendo sui arbitrii, ratione libertatis, quæ agere quæ velis permittit. Verum his ad- dere quoque expedit, nisi si quid agere vi, vel iure prohibeantur.

Libertas, de stat. hom. P. Omnes namq; idonei præsumuntur, nisi speciali nota facultas intercipiatur. Itaque negotium istius tracta- tionis expedietur, ex prohibitionis contrahendi distinctione. Nā quidam ab omnibus patrandis pactis omnino, & semper atten- tur: quidam a certis & semper, vel aliquo tempore: & quidam ab omnibus, sed tantum aliquo tempore, non semper subiuuentur. Atque prohibitio, vel a natura, vel ab homine, vel a lege, & mori- bus pender. ¶ Natura remouentur a pactis omnibus, quæ con- sensum expressum, & animi iudicium desiderant, Furio, si perpetuo, qui consensu destituuntur, l. in negotiis contrahendis. l. ubi non voce, §. fin. de reg. iur. l. 1. §. furiosum de act. in P. l. qui ad certum, 15. locat. P. & voluntate, absentisque loco sunt, l. furiosi, de reg. iur. quamuis aliquando ex præsumptione & verisimili causa, dicatur videri consentire. vt in l. 2. §. voluntate, sol. matrim. in P. Quod & furioso, & pupillo, in obligatione, quæ ratione rei, & ob vilitatem rerum illorum contrahitur, consane erit. l. si a furioso, 23. & l. furioso, de actio. in P. Quod ad res potius, quam ad personas, re- ferri solent. Quia & furore affectum, dominium rerum suarum esse, leges 12. tab. vetant, Cicer. 3. Tusculan. & persona, & familia eius, ad gentiles peruenit, duximus in personis. ¶ In curatore fu- riosi.

¶ Natura et quoque prohibente, quam dū in infanti ætate est pupillus, nullo modo recte pacificatur, & paciscens nec naturali- ter, nec ciuilliter obligatur. l. pupillus, de actio. in P. l. quod pupillus, de dict. in deb. Quod si proximus sit pubertati, verius est obli- gari eū aliis paciscendo per se naturaliter tantum, nō autem ciuili- ter. l. de noua. P. l. 1. §. furiosum, & l. oblig. de act. P. l. Iulian. §. si quis a pupillo, de actio. em. in P. cum tutoris autem auctoritate pactas, & ciuilliter quoque obligatur, §. 1. de auctorita. tut. l. contra iuris re- gul. de pact. in P. At impubes, recte alios contrahendo sibi & ciuili- ter, & naturaliter obligat, proxime citius iuris. Et ita hic, dum de eius commodo agitur non valde refert, num doli capax sit: cum tamen in illis, quæ nocere possunt, separemus. l. 1. §. hoc edito, ne vis fiat ei, in P.

¶ Ceterū et Puberes possunt conuenire & pacisci, & obligan- tur sine auctoritate curatorum, l. puberes, de verb. oblig. quamquam deceptis illis non aliter, subueniatur a iure per restitutionem in integrum, l. non omnia, 45. & l. quod si minor, §. non semper, & l. ve- rum, §. sciendum, de minor. 25. annis, in P. ob fragile & infirmum huius ætatis consilium. l. 1. eod. tit. de mino. ¶ Mutus, et natura ali- quarum conuentionum capax est, earum scilicet, quæ sine voce perficiuntur, & ex consensu: at illarum, quæ verba exigunt, inca- pax. l. ubi non voce, de reg. iur. & l. in quibuscumq; de actio. in P. l. 1. §. mutuum, eod. tit. l. 1. de verb. oblig. in P. l. 4. de pact. in P. Possimus nam- que pacisci, non solum voce, & inter presentes: sed etiam inter absentes, per nuntium, per literas, & consensu. l. 2. de pact. in P. l. obligamur aut re, §. fin. de actio. Possunt et nutu perfici obliga- tiones, l. si stipul. vt id fiat, in l. 35. §. fin. de verb. oblig. & nutu con- trahi posse conuentiones, quæ consensu constant, placuit Paulo. l. 1. §. si quis ita, de verb. oblig. in P. Quod tamen in conuentioni- bus, quæ verbis vincuntur, negatur: quia nutus eas non per- ficit.

¶ De et Surdo pari modo ratiocinandum, vt possit ea pacta ini- re, in quibus opus non est auditu, sed intellecta, & consensu, & a perficiendis auditu medio explodatur. l. 1. §. fin. & l. in quibuscumq; de act. in P. Ab homine fit contrahendi personis prohibitio, vel pacto, vel vltima voluntate: vt in superiori cap. annotauimus. Item si quis procuratoris potestatem reuocet, & reuocationem in sinuet: nam conuenire procuratorio nomine tunc non potest. l. vero procuratori, §. sed est quis mandauerit, de solut. P. ¶ A et lege, & moribus, varie patæ contrahendi prohibitiones, & ex sin- gularibus regionum constitutiombus, vel ex iure communi. In I- talia, vt notat Panormitanus, in q. 2. incip. statuto cond. to, contra- ctus omnes cum minore viginti quæ annor. facti, sine certa solemnitate statuto præscripta, pro nullis ac fictitiis habentur, nec obligant, etsi iurati fuerint. Theodoricus Imperator auctoribus Albini, consulto proinde decreuit antiquis, liberos contractus minores non habere, vt insidiantium laquei frustrarentur, & la- psum ætas lubrica subueniret: obrueretur quippe innocentia, si la- xaretur audacia. Castrod. epist. 35. lib. 4. variat. Et iure ciuili, con- tractus quidē permittuntur minoribus: verum tamen dū de rebus illorum distrahēdis agitur, adiunctæ sunt si. solemnitates, sine quib. tuto quis ab illis nō cōparat. totis tit. de præd. i. & aliis reb. mino sine decre. nō alie. C. de reb. eo. qui sub iur. vel cur. sunt in P. possunt in l. magis puo. §. §. nō passim ubi solēntur. eod. tit. Prodigia, ppter mores 8